

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejemam:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemam:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnino in inserate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1., 17

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 208.

V Ljubljani, v sredo 12. septembra 1900.

Letnik XXVIII.

II. slovenski katoliški shod.

Osnovni zbor.

Poleg dr. Hurban-a pozdravil je osnovalni shod vseučilišni profesor dr. Tumpach. Iz Prage sem prišel v belo Ljubljano, da pozdravim Slovence, zbrane na drugem katoliškem shodu, v imenu in po naročilu nadškofa praškega barona dr. Skrbenskega, ki mi je dejal, da če tudi je daleč od vas, vendar je v teh slovesnih trenotkih v duhu z vami. Prišel sem kot Čeh, da se radujem z brati Slovenci, s katerimi smo si bližnji po krvi in po veri, prišel sem, da svetlo javno pokažemo, da Čehi in Slovenci hočemo skupno delovati, ker kar je Bog združil, tega naj ljudje ne razdružujejo, prišel sem, da bi se ob vašem navdušenju nasrkal vneme in ljubezni do katol. cerkve, in prinesel sem seboj iskreno željo, da Bog vsemogočni stotero blagoslovi vaše delo v blagor dobrega slovenskega naroda.

Nadučitelj Kadlčak s Češkega je prinesel slovenskemu katoliškemu shodu pozdrave katoliškega slovenskega učiteljstva z Morave in češkega krščanskega časopisja, želeč, da katoliški Čehi in Slovenci z združenimi močmi delujejo za vero, za jezik in narod!

Kanonik s Krka dr. Oršić pozdravil je shod v ime svojega biskupa dr. Mahnič, ki obžaluje, da se mu ni mogoče udeležiti shoda, da pa je v duhu z nami, da je z dušo in srcem za sklepe shoda ter udeležencem pošilja svoj domoljubni pozdrav in svoj biskupski blagoslov. Govornik je povdarjal, da so prihiteli minoli teden Slovenci v Zagreb na katoliški shod, sedaj pa Hrvati v Ljubljano na enak shod, to kaže, da se čutijo kot jeden narod, ki je toliko skupno trpel, za katerega pa tudi napoči vstajenja dan, ker narodi prejmejo za svoje muke že na tem svetu svoje plačilo. Zato skupno Hrvati in Slovenci delujmo vztrajno po geslu: Vse za vero, dom, cesarja!

Bivši državni poslanec dr. Stojan je pozdravil zborovalce v slovenskem jeziku, omenjajoč tesnih vezi Slovencev in Čehov, ki so prejeli krščansko vero od sv. Metoda ter so dolžni, da neomadeževano to svetinjo ohranijo tudi poznejšim rodovom. Bodimo si bratje mej seboj, vi naši, mi vaši, vsi skupaj pri delu za vero in domovino!

Na to se je volilo predsedstvo shoda, o katerem smo že včeraj poročali. Predsednik dr. Šusteršič se je v kratkih besedah zahvalil v ime izvoljenega predsedstva za izkazano čast ter prosil zbor, naj blagovoli podpirati predsedstvo, da se katoliški shod svojemu velečastnemu namenu dostojno in primerno izvrši.

Osnovni zbor že je bil nepričakovano obilno obiskan. Udeleženci so bili že na tem zborovanju polni slovesnostnih čustev, ki so seveda rasla od dne do dne ter so včeraj pri drugem in vzlasti danes pri zadnjih zborovanjih dosegla svoj vrhunec v nepopisnem navdušenju, v ovacijah skofom, katere je treba le videti, ker opisati jih ni mogoče.

Sklepajoče zborovanje.

V torek je opravil slovesno sveto mašo škof iz Amerike, naš rojak mil. gosp. Jakob Trobec. Cerkev je bila polna vernega naroda. Na to so se razšli udeleženci katoliškega shoda v razne odseke, ki so ta dan zborovali v semenišču, Katoliškem domu, na strelišču in v Rokodelskem domu. — Pri posvetovanjih v odsekih so bila poročila jako točno izvršena, razgovori posebno v nekaterih odsekih zelo živahni. Povsod pa je vladala jedinstvo, povsod gospodoval takt, tako da se je ta dan dognalo res mnogo pozitivnega dela.

Ob 1/5. uri se je vršilo sklepajoče zborovanje. Poročevalci raznih odsekov so prečitali sklepe, kakor so bili vsprejeti v posameznih odsekih. Izvršile so se na resolucijah v odsekih marsikateri, vendar nebi-stvene spremembe. Vse te sklepe je sklepajoči zbor potrdil in odobril.

Mej tem pa se je napolnilo zborovališče, katero s svojim krasom očara vsacega udeleženca, do zadnjega kota. Tudi na odru so se napolnili prostori z odličnimi gosti. — Počastili so to zborovanje deželni predsednik ekselencia baron Hein, deželni glavar Oton pl. Detela, prihitel je v Ljubljano mariborski vladika dr. Mih. Napotnik ter se udeležil te seje. Opazili smo mnogo odličnih Hrvatov, mej njimi dr. Suk-a, kanonika Cvetko Rubetića, prelata dr. Jagatića.

Predsednik dr. Šusteršič viharno pozdravljen otvori zborovanje. Pozdravljeni vsi, ki ste se zbrali v znamenji Križa na drugem slovenskem katoliškem shodu. Vesela čustva nas navdajajo in nadejpolna. Za se imamo Gospodovo besedo: Kjer sta dva ali trije v mojem imenu skupaj, sem jaz mej njimi. Na tisoče nas je in Gospod je z nami. Kako bi ne bili veseli, kako bi ne bili navdušeni! Odlika za nas je tem večja, ker vidimo v svoji sredi toli odličnih gostov, ki dajejo shodu poseben sijaj. Pozdravljam jih iskreno vse, pred vsemi pokrovitelja shodu škofa Ant. Bon. Jegliča (burni živio-klici), lavantinskega vladiko dr. M. Napotnika (burno pozdravljanje), mil. škofa Jak. Trobeca, ki naj ponese v Ameriko slovenskim rojakom naše pozdrave in naše želje, da

trdno stoje kot del katoliškega slovenskega naroda (Živio! Živeli amerikanski Slovenci!), deželnega predsednika eksc. barona Heina, njegova navzočnost nam priča, da tudi državna oblast ve ceniti, da je blagor države in nje narodov najti le v harmoničnem delovanju mej cerkvijo in državo (burno pritrevanje), deželnega glavarja Otona plem. Detela, moža čistega katoliško-narodnega mišljenja, ki je vedno zvesto stal v naših vrstah (živio- in slava-klici). Pozdravljam naše častno predsedstvo, pozdravljam zbrane narodne zastopnike in vse udeležence iz dna srca. Dobro došli na drugem slov. katoliškem shodu!

Ako bo cerkveni povestničar pisal sedanjost zgodovino, omenjal bo kot važne dogodke katoliškega shoda, ki so izraz bojev in življenja katoliške cerkve. Naš shod je posebno važen. Na mejniku dveh vekov stojimo. Poglejmo nazaj, da tem jasnejše vidimo v prihodnost. Začetkom tega veka je bila cerkev zelo ponižana.

Ko je papež Pij VI. l. 1799 umrl, dejal je: Moj Bog, v kakih hudih razmerah zapustim cerkev, in grobar njegov je mrmral: To je bil zadnji papež — Bog je obiskal katoličane s poskušnjami, da jih poskusi; pokazal je, da cerkev ni človeško delo, da je le Eden, ki jo ponižuje ali povzdiguje, kakor je volja Njegova, da je cerkev božja naprava. (Glasno odobravanje.) Zato pa nas ni strah. Mi gledamo polni lepih nad v bodočnost, ki sodeč po raznih znamenjih donese katoliški cerkvi izrednega slavlja. — Katoličani se letos v svetem letu navdajajo v večnem mestu, kamor jih vabi veliki papež Leon XIII., duhovnih milosti, da tembolj stanovitno vrše svoje krščanske dolžnosti. Tudi mi Slovenci kot pravi ultramontanci, nismo gledali samo čez gore, marveč smo tudi šli čez gore (Živahno odobravanje) ter se poklonili sv. Očetu. (Ovacije papežu.) Kakor pa Slovenci kot katoličani gledamo zaupno v Rim, tako gledamo zaupno kot državljani čez severnik v cesarsko stolno mesto Dunaj, kjer vlada naš ljubljani cesar, (Zborovalci vstanejo raz sedeže in prirede oduševljene ovacije cesarju) ki je uprav v tem letu obhajal 70letnico svojega življenja. Rim in Dunaj sta mesti naših nad. Cesarja in papeža oba enako ljubimo, obema smo jednako vdani. Nocoj vzlasti še s sijajno bakljado pokažemo po cestah bele Ljubljane svojo neomejeno vdanost našemu cesarju. (Nepopisno navdušenje.) Ob tem splošnem navdušenju se je vsprejel predlog, da se pošlje papežu in cesarju izraz vdanosti slovenskih katoličanov brzojavnim potom. Telegram na papeža se izvirno glasi:

Suae Sanctitati Leoni Pontifici Maximo
Romae.

Beatissime Pater!

Ter mille Catholicis, Tuo afflante spiritu altero Slovenorum congressu Labaci coadunati (praesente Cardinali Metropolita tribus-cum episcopis), aestuante cordium penu pro singulari Indulgentiae dono grates rependunt flammatae, perennemque homagiali obsequio Cathedrae Petri jurant fidem, ac jubilo filialem pandunt amorem erga sacrum Pontificem alium, patrem nationum, infallibilem vatem Vaticanum, quem Rex saeculorum in aevum coepit servet orbi, ceu prodigium auspex colestis tutelae Ecclesiae, cuius, Beatissime Pater, laureatus dierum triumphalia laboris spectare laeteris!

Haec precando humillime signat pro catholico congressu Labacensi

obedientissimus praeses

Dr. Joannes Šusteršič,
actor causarum.

Slovensko se glasi približno takole:

Sveti Oče!

Tri tisoč katoličanov, zbranih na drugem slov. kat. shodu v Ljubljani, Ti z najgorečnejšimi čuti izreka svojo zahvalo za izredno dobroto odpustka, z udano prisego obljubljuje sedežu svetega Petra večno zvestobo in radostno naznanja svojo otroško ljubezen do posvečene osebe najvišjega pastirja, vzvišenega Očeta narodov, nezmotljivega duhovnega voditelja Vatikanskega, katerega naj vladar vekov krepkega ohrani vesoljnemu svetu kot čudovito srečno poroštvo nebeškega varstva nad sveto Cerkvijo. Daj Bog, da bi Ti, sveti Oče, v najvišji častitljivi starosti z veseljem gledal zmago njenih naporov.

Za II. slovenski katoliški shod v Ljubljani predsednik dr. Šusteršič, odvetnik.

Brzjav na cesarja se glasi:

Nj. Veličanstvu cesarju

Jaslo.

Tisoči katoličanov, zbrani na drugem slovenskem katoliškem shodu v Ljubljani, čutijo iz dna svojega srca nujno potrebo, čutila najgloblje udanosti, iskrene ljubezni in neomajljive zvestobe do Vašega Veličanstva in prejasne vladarske hiše poslati do stopnic prestola in prošnjo Gospoda vojskinih trum: Bog ohrani, Bog obvari, Bog blagoslovi Vaše Veličanstvo.

Predsedstvo II. slovenskega katol. shoda:
Dr. Ivan Šusteršič.

Z nepopisnim navdušenjem pozdravljen je nato nastopil presvetli pokrovitelj shodu knezoškof dr. Jeglič ter vdeležencem v vznesenih, prepričevalnih besedah dal krasnih navodil za nadaljno delo za Boga in domovino. Bil sem na I. kat. skodu kot sarajevski kanonik, na II. sem kot vaš škof, ki čutim, kako težka je škofova pastirska palica. Zato sem zaželel kat. shod, da vas opozorim na globok pomen takega shoda.

Proč od Boga — in to v ime svobode — to je geslo nasprotnikov Boga in cerkve. Svoboda: krasna beseda, važen dar od Boga, po katerem se odlikujemo ljudje od drugih bitij, a tudi strašan dar, ker smo vsled tega

odgovorni za svoja dela in sicer pojedinci, občine, dežele, narodi in države. Ta dar se je zlorabljal, da so se države odtrgale od Boga in njegovih zapovedij. V ime te napačno umevane svobode nastal je gospodarski boj, ki vodi za seboj propadanje srednjih in nižjih stanov, ki je rodil bele delavske sužnje.

Kolik napredek na polju uma in dlana! In vendar kako je Bog osramotil ta napredek, ker se zlorablja proti Bogu. Vkljub tolikemu napredku vendar tako malo sreče, zadovoljnosti v človeški družbi. Vse vzdihuje pod težo suženjskih verig, to je plod brezbožne svobode!

Zato pa: Nazaj k Bogu! Odločno nazaj k Bogu! Sklepi tega shoda so tak klic za nas vse. Tudi v naši domovini divja ta boj proti Kristusu in njegovi cerkvi. Naši nasprotniki hoté naše delovanje osmešiti, da bi ljudi s tem odvrgli od vere. Napravili so si strašilo klerikalizma in ž njim begajo ljudi in smeše najsvetejše stvari. Misijoni, duh. vaje, Marijine družbe, vse to ni nič, vse to se smeši in blati po časopisju. Ta taktika je pesek v oči. Glejmo jasno, da prav vidimo.

Drugo, kar hočejo naši nasprotniki, je, da razrušijo našo jedinstvo (Klici: Nikdar ne!), da ločijo vernike od škofa (Nikdar ne! Škofom gremo vsi! Nikdo nas ne loči.). Rad delam in trpim za Boga in hvalim Ga, da mi je poslal to milost, tem rajše, ker v najgrenkejših urah svojega življenja vidim, kako se moj ljubljani narod slovenski oklepa Kristusa in cerkve, kako se poživilja v krščanskem življenju, koliko premoli pred Najsvetejšim. Ne, tak narod ne sme, ne more propasti, in vihar, ki divja mej njim, mora mu donesti lepših dni srečnejše prihodnosti. Delajmo tedaj jedini za Jezusa in za svoj ljubljani narod!

Tretje, s čemur begajo nasprotniki cerkve ljudi, je to, da zahtevajo za zmoto isto veljavo kakor za resnico. Zmote mi ne smemo priznati, vsakemu mnenju ali prepričanju se ne smemo klanjati, zmoto moramo kot zmoto označiti in obsoditi. Pač da: nasprotnike moramo ljubiti, a zmoti se nikdar pokoriti. Resnici se klanjajmo, zanjo delajmo in svoboda nas bo oprostila. Brez boja ni zmage. Zato pogumno, junaško v boj za resnico, za pravico in svobodo v Kristusu. Bog nas pri tem spremlja s svojim blagoslovom.

Vtis, ki ga je napravil govor knezoškofa dr. Jegliča, je bil velikanski; svojo dušo, svoje srce nam je presvetli govornik razkril pred zborovalci ter jih siloma potegnil za seboj za one idejale, katerih uresničenju On služi kot škof.

Z istimi čutili, istim navdušenjem in isto hvaležnostjo je bil pri nastopu in sklepu svojega apostolskega govora pozdravljen in proslavljen mil. knezoškof lavantinski dr. M. Napotnik, ki je govoril o krščanskem življenju. — Vse hvale vredni priprav. odbor me je povabil na II. kat. shod, knezoškof ljubljanski me je naprosil, naj bi spregovoril na shodu o krščanskem življenju. Bal sem se, da mi ne bo mogoče priti, ker mi je obhajanje škofijske sinode dalo premnogo posla

in truda. Vendar sem prihitel mej vas, da se vdeležim shoda, ki naj v nas poživi krščanski pogum, vtrdi katoliško zaveš in točno označi smer za bodoče delovanje. Krščanski živi, kedor veruje v Boga in njegov evangelij, kedor živi po božjih zapovedih, v tem korenini krščansko življenje. In to je krasota, to je moč, to je sila našega naroda, da je veren. Lepe so naše gorice, mogočne naše gore, a najlepši kras, najočnejša sila v slovenskih deželah to je pobožni narod, ki prebiva na tej zemlji. — Krščanski živi, kedor ljubi kat. cerkev kot svojo najboljšo mater. Kakor je nekda sv. Pavel v viharju na ladiji svojim sopotnikom klical: Ne hodite z ladije, vsi bote rešeni, tako kličem i jaz vsem zbranim: Ne hodite z ladije, ne odstopite od cerkve in vsi bote našli svojo srečo. — Katoličan spoštuje cerkveno oblast, papeža, škofa, duhovne, posvetno oblast, katoličan je poln krščanskega upanja, ki ga vtrjuje v poskušnjah in mu kaže v srečnejšo večnost. — Kristijan je poln krščanske ljubezni, kateri je sv. apostol Pavel v svojih pismih postavil nevenljiv spomenik. — Konečno ima kristijan še en znak, po katerem se spoznava, on ljubi križ. Pri tem presvetli govornik dvigne v roki lep križ, katerega mu je v Rimu blagoslovil sv. Oče, in s križem v roci proslavlja sv. križ, znamenje in upanje našega odrešenja, ter v vznesenih besedah navdušuje zborovalce za posnemanje Križanega. Kdor drži z Gospodom, naj se nam pridruži, veliko nas je, a za one, ki jih še ni, bomo molili, kakor je Odrašitelj za svoje sovražnike. Z Makabejci kličimo: Mi ne odstopimo od Gospoda. Mi se nevstrašeno borimo za Njegovo postavlo. — Ob sklepu svojega govora nas je vladika lavantinski slovesno blagoslovil. Ta prizor ostane vdeležencem v trajnem nepozabnem spominu. — Slava vladiki lavantinskemu!

Mil. škof J. Trobec pozdravlja vdeležence v ime ameriških Slovencev. Na tisoče rojakov živi za morjem, ki so bili razkropljeni. Monsignor Buh jim je oskrbel časnik »Ameriški Slovenec«, katerega sedaj urejuje g. Šusteršič, ustanovila so se razna društva, ki so se spojila v skupno jednoto. Tako so organizovani naši rojaki v Ameriki. Na svojem potu sem videl mnogo lepega, a najlepše, kar sem videl, je ta katoliški shod. Tu so zbrani Vaši voditelji, tu je zbran cvet naroda. Navdušenost vas navdaja, voditelje imate izvrstne, zmaga je gotova.

Podpredsednik katol. shoda dr. Matko Laginja pozdravi zborovalce v ime hrvatskega naroda v Istri v divnem govoru, v katerem je povdarjal važnost krščanstva za svetovno kulturo in posebe njega važnost za Slovane. — Vspodbujal je zborovalce, naj vsi živimo kot dobri katoliki ter skušajmo na temelju ljubavi zastavi krščanstva pridobiti še druge. Govornik je končal svoj govor z željo, naj križ kot znamenje krščanstva stoji mej Slovenci in Hrvati vsepovsod ter naj nam vrh Triglava stoječe kaže pot proti nebu.

Konečno je zagrebški kanonik Cvetko Rubetić pozdravil shod v ime hrvatskega naroda.

Predsednik dr. Šusteršič je zaključil nato zborovanje, vabeč zborovalce k bakljadi in drugi dan v cerkev in k zborovanju.

II. slovesno zborovanje katol. shoda

se je danes dopoldne jako veličastno vršilo. Ob 8. je opravil sv. mašo za pokojne vdeležence I. slov. kat. shoda kardinal Missia. — Cerkev je bila do zadnjega kota polna samo katoliških slovenskih mož. — Knezoškof dr. Jeglič je v cerkvi govoril zbranim vernikom o namenu katol. kristijana ter se je izvršila posvetitev Jezusovemu presv. Srcu — Ob 1/10. se je pričelo II. slovesno zborovanje. Predsednik dr. Šusteršič je pozdravil kardinala dr. Missio. Nepopisen je bil vihar. navdušenja, s katerim so vdeležniki pozdravljali kardinala v svoji sredi. Današnjega shoda so se poleg kardinala vdeležili škof ljubljanski, lavantinski, št. kludski, dalje sta prišla na shod kneza Hugon in Ernest Windischgrätz.

Predsednik slov. kat. akademičnega društva »Danica« filos. Remec je pozdravil shod v ime Danice, ki je, kakor je dejal, plod I. slov. kat. shoda. Daničarji so katoliki, Slovenci in demokratje, zvezda vodnica jim je znanost, ki vodi k Bogu. Na shodu se bodo poživilili Daničarji za delo, preverjeni, kakšno silo imajo v narodu za seboj. — Burno je shod pozdravljala našo krščansko avantgardo mladih mož, ki v najtežavnejših razmerah delajo kot katoliški akademiki čast slovenskemu narodu. — Vrednik čeških katol. listov v Pragi pozdravi shod ter vspodbuja navzoče za skupno delo katoliških Slovanov v Avstriji.

Izvrstno ob splošnem navdušenju so potem govorili prof. dr. Anton Medved o šolskem vprašanju, prof. dr. Jos. Pavlica o katoličanstvu in napredku in vodja Povše o kmetskem vprašanju.

Poročilo pripravljalnega odbora.

(Poročal svetnik I. Vencajz.)

Prvi slov. kat. shod se je zaključil 31. avgusta 1892 z volitvijo 24 udov »stalne komisije« za II. slov. kat. shod. Starosta prelat g. dr. And. Čebašek je sklical dne 27. decembra 1892 ude te stalne komisije k prvemu posvetovanju v Ljubljano. Ko so prisotni gospodje razložili svoje misli, in ko so se tudi prebrali listi zadržanih gospodov članov komisije, se je sklenilo soglasno, da se komisija takoj konstituje kot »slov. katoliški odbor«. Pri volitvi je bil izvoljen predsednikom preč. g. Karol Klun, kanonik in drž. poslanec v Ljubljani; prvi podpredsednik g. Fran Robič, c. kr. prof. in drž. poslanec v Gradcu, in drugi podpredsednik g. dr. Anton Mahnič, sedaj vladika na Krku.

Ker so gospodje sprevideli, da bo težko sklicavati celi odbor za rešitev vsakdanjih opravil, so sklenili postaviti neki manjši »izvršujoči odsek« petih članov, v kateri so bili izvoljeni gg.: dr. Vinko Gregorič, dr. Fran Papež, Ludovik Ravnikar, Josip Šiška in dr. Ivan Šusteršič, in temu je načeloval g. dr. Fr. Papež. Ta

LISTEK.

Na božjo pot in razstavo.

IX.

Pariz, 16. avg.

Iz Lurda v Pariz.

Stisnil sem se v kot in zrl skozi okno. Morda ne uide še en pogled na Lurd. In res. Še enkrat se pokaže veličastna bazilika na skali Masabielle, še enkrat sem videl votlino, videl tudi kip M. božje, ki se je zaslavljal iz osmojenega skalovja. Nato pa je pogled ušel in le še prijetni spomini so igrali ob mojih očeh — Ave!

Vlak nas je nesel ob Gavu navzdol proti atlantskemu morju. Železni tir se nekoliko odmakne od Pirenej in peljali smo se po rodovitnih tleh; prijazni griči, prijazne doline, polne vinogradov in sadnih vrtov — vse to je spominjalo na našo dolensko stran. Stražnic nisem tu zapazil ob tirih, pač pa je ob postajališčih čuvajevažena trobila na rog v znamenje svoje službe. Po cesti sem videl

jahati žensko na oslu, s solnčnikom v roci in čitajočo časnik. Tu sem opazil prvokrat tudi, da imajo konji slamnike na glavi. Da sprevodnik nič ne hodi po vagonih, in da ne prešči puje kart, je skoro tudi vredno omeniti. Ali za ptujca to ni praktično in parkrat bi se bila kmalu odpeljala drugam, kakor sva mislila.

Hiteli smo mimo Orthe ville, koder se Gav izljuje v Adour, drdrali ob tej reki dalje, dokler ne izstopimo v Bajonu (Bayonne).

Mesto ima 30.000 prebivalcev, ki so pol Spanci pol Baski. Orožje »bajonet« ima ime od tega mesta. Tu se bijejo meseca septembra vsako leto znani boji z biki. Čez dolg most pridemo v mali Bajon (ki je na otoku, katerega obliva Adour in Nive) in odtod spet čez most v novo mesto, ki je elegantno, z velikimi hišami in krasnimi drevoredi.

Tramvaj nas popelje v četrtinki ure na obrežje atlantskega morja. Tu so slavne toplice Biaric, ki so bile pred 50 leti še mala ribiška vas; zdaj pa ostaja tu po letu najviša gospoda, stoje tu najkrasnejše palače in se vrste najlepši nasadi. Cesarica Evgenija, soproga Napoleona III., je rada tu bivala in

danes je Biaric prva morska kopel na Francoskem. Njegova prednost je ta, da sta plima in odtok večja kakor v sredozemskem morju, in da se valovi vsled velikega morskoga toka bolj zaganjajo ob breg in s tem večjo morskmo moč dajo od sebe. Razven tega je vabljivo milo podnebje in lepa lega: skoro iz vsakega okna se vidi na veličastno morje. Visoke skale molé iz morja, otroci lezejo po njih, šatori so razpeti po pesku — ko pa morje začne lesti kvišku, pobero šatore in odneso na breg.

Pač impozanten je ta pogled na morje, na širni ocean! Celo gore sv. Sebastijana se vidijo od daleč in popotnika se prime želja: zakaj bi še ne pogledal na Špansko, ko smo že tako blizu? Pa rojak, ki je prišel ravnokar s Španskega s svojim tovarišem, in s katerim smo se v Lurdu slučajno sešli, nam je odsvetoval, hoditi gledat Špance. On že ve, zakaj?

Torej poslovimo se od modrozelenih valov atlantskega morja in pojdemo dalje proti Bordeaux. Odslej se začneja najpustejši del Francije: močvirje, puste, obsežni borovi gozdi. Zanimivo je gledati lončke, ki so obe-

šeni na borovce, in v katere lové smolo. Mnogobrojne črede se pasejo po osmojenih močvirjih. Peljali smo se mimo Buglose, koder je bil rojen sv. Vincencij Pavlanski (1576), zrl spetoma iz vagona ogenj, ki je nastal v bližnji vasi, ter dospeli naposled na strani veselih sopotnikov v Bordeaux.

Naročiva si brž steklenico pristnega Burdo-vina in prigrizujoč zadnji ostanek kranjskih klobas, se odpeljeva proti Parizu. Na misel mi je prišla pesmica mojega sošolca, ki je zapel o kakovosti nekega vina tako-le:

Oj milijonar pa krajcarjar
Podobna sta s' tako,
Kakor naša vinska kapljica,
Pa vince iz Bordó.

Francoska je res vinorodna. Samo Bordó ima na leto za 150 milj. fr. vinskega izvoza. Nisva utegnili natanko ogledovati mesta, ki ima pristanišče prostorno za 12—1500 ladij, in odpihava jo dalje. Peljali smo se mimo Poitiersa, Toura in Orleana (devica Orleanska), dokler ne zagledamo po vožnji 60 kilometrov glavnega mesta Francoske.

odsek je imel kot izvršilni organ stalne komisije nalogo skrbeti, da se resolucije prvega slov. kat. shoda izvršujejo, in pripraviti poto za II. slov. kat. shod.

Uspehi I. slov. kat. shoda so bili vsestransko ugodni in doberdejni. S tem shodom se je vzbudila in ugotovila v slov. kat. narodni stranki verska in politična zavest in pa skrb za gospodarski napredek.

Do tja je imela stranka samo eno društvo t. j. politično društvo v Ljubljani; — od tedaj si je pa ustanovila do danes po celi domovini 15 političnih društev, 80 Raiffeisenovih posojilnic in 45 kmetijskih, gospodarskih in drugih društev. Vsaki nepristranski opazovalec mora priznati, da se je na političnem in gospodarskem polju v teh letih silno veliko storilo, — da je splošni napredek velikanski.

To je pa tem večje važnosti, ker so se temu napredku z vso silo nasproti postavile razne moči, ki so z unemo, katera bi bila vredna boljše stvari, pobijali vsaki v tej zadevi storjeni korak. Z nečuvno besnostjo je pobijal liberalizem po osebah in časopisih vsaki korak političnega ali gospodarskega napredka. Nobeno sredstvo ni bilo, kakor je obče znano, prenizko in preumazano za napade in pa za to, da se oškoduje oseba in stvar, ki bi služila naši organizaciji. Celi svet je danes že prepričan, kar so tudi nebrojni spisi učenjakov in strokovnjakov dokazali, da je mogoče kmetijski, obrtni in delavski stan le potom združenja rešiti nezgode, ki tem stanovom preti; — le liberalizem, ki se hoče vgnezditi tudi v slovenskih pokrajinah, tega noče priznati in poskuša stanovsko organizacijo med Slovenci udušiti ter dobronamerno izpodbiti, koje je visoki zakonodajalec, presvetli cesar po zakonu z dne 9. aprila 1873 svojim podložnim podelil. Prav v tem smislu blagodejno postopa tudi visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo in zato je naša dolžnost javno hvaliti izreči.

Ti ugodni uspehi pa bodejo naš deželni liberalizem tako v oči, da jih napada prav po premišljeno določenem načrtu. Po znani prislovi: Udari pastirja in razprši se čeda, veljajo napadi v prvi vrsti naši duhovščini in na to lete strele liberalne jeze. Poleg duhovščine ste pa katoliška cerkev in vera, v kateri se liberalizem silno zaganja po Voltaire-ovem nauku za časa francoske revolucije, ki je učil: Trosite laži zoper kat. cerkev, — nekaj bo že obviselo!

In zaista, kje na celem svetu so nasprotniki tako peklensko divjali in rjuli proti sv. kat. veri in proti njenim služabnikom, kakor pri nas? — Kje je škofova avtoriteta tako izpostavljena javnemu sramočenju, kakor v Ljubljani? (Ogorčenje, klici: Žalostno!)

Tudi drugod se pojavi kak izbruh sovraštva do škofov; pri nas je pa zadnja leta to navadno in vedno na dnevnem redu. Tako ostudno se menda še v nobenem jeziku ni pisalo zoper cerkev in kar je ž njo v zvezi, kakor se to prav zdaj pri nas godi. Zdivjano liberalno časopisje napada sv. kat. cerkev in vero na tako lisjaški, zaviti način, da je mogoče zapeljati tudi vernega Slovence.

Samo ob sebi se poda zaključek, da je v sled tega Slovcem vera v nevarnosti; in ker je pri nas spojena vera z narodnostjo tako tesno, da druga drugo podpira, in je ena od druge odvisna, tako se mora dosledno sklepati, da sta Slovcem vera in narodnost v nevarnosti. Vse nasprotno zavijanje in tolmačenje verskih in narodnih načel in dolžnosti, ki se trosijo po svetu, je le pesek v oči javnosti.

To nevarnost je treba odvrniti in v to vse sile napeti ter vse dobre moči v narodu zbrati in na delo poslati. Drugi slov. kat. shod naj se tega dela loti in ga izvrši, — to je njegova visoka naloga! (Živahno odobravanje).

Letošnji božični pastirski list presvet. našega kneza in škofa je povdarjal potrebo slov. kat. shoda in že 12. jan. t. l. zbral se je prvič pripravljalni odbor, — sestavil si opravilnik in na podlagi tega osnoval se tako-le: Za predsednika izvolil je visokorodnega dež. glavarja g. Otona pl. Detela, za podpredsednika pa preč. gen. vikarija g. Ivana Flisa in pa dež. sod. svetnika v p.

g. Ivana Vencajza; za glavnega tajnika g. dr. Evgen Lampe, in za blagajnika župnika v p. g. Alojzija Staréta.

Ker je bil gosp. predsednik zadržan dejansko poslovati, vodil je podpredsednik gen. vikarij g. Flis vsa zborovanja in poslovanja pripravljalnega odbora s požrtovalno unemo in strogo doslednostjo. Istotako si je glavni tajnik g. dr. Evgen Lampe z neumornim delovanjem na celi progi poslovanja odločne zasluge za izvršitev II. slov. kat. shoda pridobil.

Precej po ustanovni seji je pričel pripravljalni odbor meritorično delo in ga je tudi izvršil v 20 sejah.

Prvi korak pripravljalnega odbora je bil izvolitev presv. knezoškofa dr. Antona Jegliča za pokrovitelja, kateri je to častno mesto milostno prevzel in odbor dosledno podpiral ter omogočil izvršitev vsekako te žavnega podjetja.

Odbor se je potem obrnil do vseh slovenskih škofov in drugih odličnjakov, proseč jih, da naj se snujejo škofijski pripravljalni odbori, in vsled tega je blagovolil presveti knez in škof lavantinski dr. Mihael Napotnik vse priprave glede Štajerske v svoje področje prevzeti.

V meritornem je pa sklenil odbor, da bodi smer II. slov. kat. shodu nadaljevanje onih načel, koje je I. slov. kat. shod ugotovil; — in določil kot stvarno razpravo naslednje predmete: Krščansko življenje, šola, socijalne zadeve, časnikarstvo in katoliška narodna organizacija. Za vsak predmet se je sestavil poseben odsek in ti so se tako uredili:

1. za krščansko življenje: predsednik gen. vikarij I. Flis in poročevalec dr. Aleš Ušeničnik;

2. za šolo: predsednik kanonik dr. A. Karlin in poročevalci: dr. J. Gruden, dr. And. Karlin in dr. Jožef Lesar;

3. za socijalne zadeve: predsednik vodja Fran Povše in poročevalci: Fr. Povše, Ivan Kregar, Fr. Šubelj, Jožef Gostinčar, dr. Ign. Žitnik, dr. Jan. Ev. Krek in dr. Vil. Schweitzer;

4. za časnikarstvo: predsednik kanonik Andrej Kalan in poročevalci: dr. Evg. Lampe, dr. Aleš Ušeničnik, dekan Anton Koblar, dr. J. Gruden, katehet Alojzij Stroj in dr. Miha Opeka;

5. za katoliško narodno organizacijo: predsednik in poročevalec: dr. Jan. Ev. Krek.

Tem odsekom pridružil se je

6 odsek za zunanje priprave: predsednik drž. posl. Iv. Vencajz in poročevalec glavni tajnik dr. Evg. Lampe.

Temu odseku priskočilo je ljubljansko meščanstvo na pomoč in stavilo stanovanja za naše ljube goste na razpolaganje, za kar se mora dotičnim meščanom primerna hvala izreči. (Živelj!)

Ti odseki so rešili naloge v 40 sejah tako, da so poročevalci predložili načrte rešitve odseku v pretresavanje. Po odsekih in glavnih sejah pripravljalnega odbora ugotovljene resolucije razposlale so se v 2000 izvodih po celem Slovenskem. Naši zaupniki so po vseh krajih naše domovine deloma v lokalnih in tudi v škofijskih konferencah, deloma kot posamezniki natančno proučili te resolucije. Brez izjeme so vsi v bistvu ž njimi popolnoma soglašali in so v raznih krajih nasvetovali različne premembe. Odbor je te premembe takoj naznanil dotičnim poročevalcem, in o teh se bo v jutrišnjih sejah po odsekih posvetovalo.

Iz tega se more razvideti, da so te resolucije ne le sad dolgotrajnega duševnega dela pripravljalnega odbora, marveč da je pri njih sodelovalo že doslej na stotine najinteligentnejših Slovencev.

Da se množina našega ljudstva pouči o potrebi in vsebini kat. shoda, je bilo treba s poukom o tem vprašanju stopiti med ljudstvo samo, in to se je tudi zgodilo.

Pripravljalni odbor se mora v tej zadevi v prvi vrsti zahvaliti vodstvu kat. narodne stranke na Kranjskem, katera je z izredno požrtovalnostjo vodila pouk ljudstva z ozirom na kat. shod po mnogoštevilnih ljudskih shodih, koje je priredila tekom zadnjih treh mesecev. Saj je

slav. občinstvu iz naše politične zgodovine znano, da se je vršilo vsako nedeljo in vsaki praznik po več, tudi do šest shodov na dan po naši domovini, in to po najbolj eksponiranih krajih. Posebno zahvalo zaslužijo za to naši državni poslanci in njih politični prijatelji, kateri se poleg duševnega in fizičnega napora niso zbalji tudi težkih gmotnih žrtv, da poučijo našo ljudstvo.

Za shode so se pa tudi delavski stanovi po krščansko-socijalni zvezi s posebno vnemo zavzeli in razširjali to misel po raznih shodih. (Živahno odobravanje.)

Ko je bilo besedilo resolucij ugotovljeno in pouk ljudstva vpeljan, določil je pripravljalni odbor, da se vrši drugi slov. kat. shod 10., 11. in 12. septembra t. l. v Ljubljani, in je povabil s slovesnim oklicem vse za vedne Slovence na shod.

Ta oklic so sprejeli vsi slovenski časopisi, izvzemši »Slov. Narod«, »Soča«, »Rodoljub« in »Primorac«. Odlikovala sta se pa in se odlikujeta še danes »Slov. Narod« in »Soča« z besnimi napadi na drugi slov. kat. shod.

Hvala onim listom, ki so podpirali pripravljalni odbor pri težavnem poslu!

Ker se je zadnje dni vršil v Zagrebu prvi hrvatski katoliški shod, je stopil naš pripravljalni odbor v zvezo s hrvatskim pripravljalnim odborom in mu poslal naše resolucije, zajedno pa naprosil načelnika državnih in deželnih poslancev, gospoda vodjo Fran Povšeta, da vodi deputacijo Slovencev na katoliški shod v Zagreb. Vrlji naši bratje, priljubljeni nam Hrvatje, sprejeli so z odkritosrčnim navdušenjem našo deputacijo in so odlikovali v nji vseslovenski narod. Slava in hvala njim! (Burni živio-klici.)

Za pripravljalni odbor je pa presvetli pokrovitelj knez in škof dr. Anton Bonav. Jeglič prosil svetega Očeta v Rimu, Leona XIII., apostolskega blagoslova drugemu slovenskemu katoliškemu shodu, in nato je naš preljubljeni vladika prejel dne 5. t. m. nastopno milostno pismo:

Presvetli, prečastiti gospod!

Prejel sem pismo Tvoje presvetlosti dne 14. t. m., ki se mi je pisalo, in sem takoj priloženo pismo oddal svetemu Očetu, kateri je z velikim veseljem vzel na znanje, kar si naznanil o katoliškem shodu, ki se bo v kratkem vršil v Vašem mestu. Zelo pohvalno se je izrazil sveti Oče o Tvoji skrbi za ta shod, in je izjavil, da želi iz srca temu shodu srečen izid in bogat blagoslov božji. Tvoji prošnji je Njegova svetost zadovoljno ustregla in Ti je blagovoljno dovolila, da ob priliki tega shoda podeliš udeležencem papežev blagoslov s popolnim odpuščanjem, ki se sme podariti le revnim dušam v vicah.

To naznanjam Tvoji presvetlosti in Ti še posebej izrekam, da je sveti Oče zelo veselo in hvaležno sprejel voščila in obljube, katere si ob godu svetega Joahima mu izročil, in da sveti Oče z največjo ljubeznijo Tebi, duhovščini in vernikom Tvoje škofije podeljuje apostolski blagoslov.

Konečno Te zagotavljam svojega izrednega spoštovanja in bilježim

Tvoji presvetlosti

najudaneji

M. kardinal Rampolla.

V Rimu, dne 25. avgusta 1900.

Apostolski blagoslov daje našemu podjetju sveto podlago in spodbuja nas na resno vztrajno delo za sveto resnico in za naše svetinje: za vero in za narod. Na delo tedaj!

Poročilo iz odsekov.

Odsek za krščansko življenje.

(Poročal dr. Fr. Ušeničnik.)

Ideja, na kateri so zasnovane resolucije o krščanskem življenju, je izražena v besedah: Kristus kraljuj med nami.

Znak naše dobe je upor zoper Kristusa — Kralja. — Kristus je večni, vsemogoči in neskončno modri Kralj. Kot vsemogoči Kralj je dal zapovedi in prepovedi, katerim se moramo vsi pokoriti; kot najmodrejši Kralj je dal svojim postavam tudi sankcijo: njegovih zapovedi ne more nihče kršiti brez kazni.

Svet pozna postavbo večnega Kralja,

pozna tudi nje sankcijo; boji se kazni in zato jo hoče utajiti iz strahu pred peklom, ljudje tajé pekel. In da bi laglje utajili kazni, zato tajé Tistega, ki je dal postavbo in določil kazni — tajé Kristusa — Kralja. Ker se nočejo ukloniti Kristusu — Kralju, tajé božanstvo Kristusovo. Črtajmo iz svojega programa dekalog, in nihče ne bode več črnil besedice zoper „Credo.“

Svet sovraži Kristusa zato, ker Kristus pričuje o svetu, da so njegova dela hudobna. (Prim. Jan. 7, 7.) Postave večnega Kralja spridenim ljudem ne ugajajo, zato se razlega vse vprek bojni klic: Nočemo, da bi ta kraljeval nad nami. Uprli so se zoper Kristusa, ne priznavajo več njegovih zapovedi, grehu so dali legalno svobodo; pomislite samo na civilni zakon, skrunjenje praznikov, brezverne knjige, v katerih se pod videzom znanosti vse zanikava.

Res je torej znak naše dobe: upor zoper Kristusa — Kralja!

Nasproti temu upor zoper Kristusa — Kralja slóve naša prva resolucija: „Slovensko ljudstvo, zbrano ob koncu XIX. stoletja na II. slov. kat. shodu, se klanja Kristusu, nesmrtnemu Kralju vseh vekov, in se posvečuje v XX. stoletju Njegovemu presv. Srcu.“

Kristus je Kralj; a sam ne biva več vidno med nami. Dal pa nam je namestnika, ki nas vlada v Njegovem imenu. Namestnik Kristusov je vrhovni poglavar katoliške cerkve, sv. Oče Leon XIII. On ukazuje in prepoveduje z močjo in oblastjo, ki jo je prejel od Kristusa. Njemu kot namestniku večnega Kralja smo dolžni zvestobo, vdanost in pokorščino. S papežem vladajo cerkev Kristusovo škofi; sv. Duh sam jih je postavil, da nas vodijo, in zato smo tudi njim dolžni zaupanje, vdanost in verno pokorščino. Škofom pomagajo mašniki reševati neumrljive duše; božji maziljenci so, naši največji dobrotniki, in zato jim gre čast in spoštovanje.

Uporniki zoper Kristusa — Kralja so zaprisegli sovraštvo tudi Njegovi cerkvi, papežu, škofom in mašnikom. Začeli so srditi, brezsraven zavraten boj zoper cerkev in nje služabnike. Tako grdo se ni pisalo o nobenem človeku, kakor pišejo liberalni časniki o duhovnikih; tako se ni obrekoval še noben stan, kakor se obrekuje stan svečeniški. Res je, tudi duhovnik ima človeške slabosti; grešiti more kakor grešit drugi ljudje. In če res greši, ga moramo pomilovati, kakor vsakega grešnika, pomilovati bolj, kakor kateregakoli drugega človeka; pomilovati, pravim, a ne zaničevati; zakaj tudi grešni mašnik je mašnik, znaka sv. mašništva ne izbriše noben greh iz njegove duše, in ta sveti neizbrisni znak moramo spoštovati tudi v mašniku-grešniku.

Vsprejete so bile nasvetovane resolucije.

Zoper upor je treba odpora. Katere pomočke pa nam je rabiti v boju zoper sovražnike Kristusove in sovražnike sv. cerkve? — Poleg pomočkov, ki jih je nasvetoval I. slov. kat. shod, priporočajo resolucije II. slov. kat. shoda zlasti:

a) Krščansko domačo vzgojo. Kakšna bodi krščanska vzgoja, je na kratko, pa krepko povedal veliki predagog in apostolski škof Slomšek: „Vsaka krščanska hiša, kjer so otroci, naj dvojno orodje ima: sv. razpelo ali križ na steni, pa šibo v kotu. Kar beseda ne zda, naj šiba pripomore.“

b) Marijino družbo. — O uspehih Marijine družbe nam govori in priča nje tristoletna slavna zgodovina. Med glavnimi pomočki, ki so jih rabili očetje jezuiti v 17. stol., da zatró med Slovenci protestantizem in naš narod duhovno prerodé, je bila tudi Marijina družba.

c) Katoliška bralna in izobraževalna društva ter farne knjižnice. — Orožje, ki je naši sovražniki najbolj spešno rabijo, so knjige in časniki. Po njih se upor zoper Kristusa širi med ljudstvom. Dajmo torej ljudem dobrega berila v roke.

č) Skofove zavode. — Rekruti med uporniki prihajajo iz modernih, brez-vernih srednjih in visokih šol. Treba nam je torej krščanskih šol.

d) Blagoslov pa prihaja od zgoraj; in zato treba moliti. In ker pobožno molitev zelo pospešuje lepo petje, gojimo v cerkvi liturgično, pa tudi domače petje. Bolezen naše dobe je v upornem človeškem srcu; zato pa posebno častimo najponižnije in naj-pokornije presveto Srce Jezusovo. Krepimo se za boj s tem, da pogosto pre-jemamo „kruh močnih“, presv. Rešnje Telo. Borimo pa se pod varstvom One, ki je zatrla vse herezije, pod varstvom pre-čiste Device Marije.

e) Odstranimo ovire, ki nas delajo za boj nesposobne. Take ovire so razbrzdane strasti, zlasti strast pijančevanja. Druga ovira je pa pogosto tudi materi-elno uboštvo. Mnogi so v vrstah upor-nikov, ker pri njih služijo svoj kruh. Zato pa pospešujemo med ljudmi tudi materialno blaginjo, gojimo čut za varčnost.

Gledé na te razloge vsprejeta je bila resolucija o krščanskem življenju.

Socialni odsek.

Predsednik Fr. Povše otvori zboro-vanje ob 10. uri. Prvi poroča dr. Krek o resoluciji: „Socialne naloge avto-nomnih zastopov.“ Govornik naglaša, da je to vprašanje največje važnosti v gos-podarskem in narodnem oziru. Absolutizem je največji nasprotnik avtonomije. In biro-kracija teži za absolutizmom, ki omejuje pravo svobodo v razvoju napredka. Svoboda je lahko škodljiva, ako jo močnejši ali ne-poklicani faktorji izrabljajo proti ljudstvu, proti narodu. Vsak sam najbolje vé, kje ga čevlji žuli. Torej naj si čevlji oni prikroji po svoji nogi, kogar žuli. Ljudstvo, prebi-valstvo je država, zato je treba vzgajati ljudstvo, da si dela in snuje prave, primerne, dobre zakone. Ljudstvo si je že samo preje snovalo zadruge, predno so izšli dotični zakoni. To je dokaz, da ljudske potrebe, želje po napredku in boljši bodočnosti da-jejo smer, ugotavljajo podlago raznim zakon-om, ki naj se prilagodijo izraženim željam ljudstva in pravim njegovim potrebam. V prvi vrsti pa so poklicani avtonomni zastopi, občine in deželni zbori, da rešujejo socialno vprašanje. Mi hočemo torej ljudstvo poučiti, vzgajati, pokazati mu razne nedostatke v socialnem življenju, a tudi prava pota in sredstva do zaželenega namena. Država v tem oziru premalo stori. To velja gledé kme-tijskih, obrtniških in trgovskih šol. Roko-delci, obrtniki, trgovci potrebujejo strokov-nih šol, katerih nam država ne dá. Istotako so potrebne gospodinjske šole. Za take šole morajo skrbeti večje občine, mesta in dežele. Imamo precej domačega obrta in industrije. A vse je še v prvotnem, zastarelem stanju. Treba je vpeljati tudi nove obrte. Država in dežela pa bi morali taka podjetja moralno in gmotno podpirati. V korist ljudstvu so ljudske knjižnice in poljudna predavanja. Kdor kaj zna in dobrega vé, to naj da ljud-stvu, iz katerega je. Žalostno je, da se toliko od strani nasprotnikov napada združna misel. In to delajo oni, ki niso še ničesa v tem oziru storili ali plačali. (Burno odobra-vanje.) Reveže, ki si sami ne znajo in ne morejo pomagati, treba je podpirati s po-ukom in denarjem. To je dolžnost raznih faktorjev, osobito avtonomnih zastopov. Skr-beti je treba za ljudsko zdravje, ustanavljati ljudske pisarne, posredovalnice za delo in stanovanje delavcem. Dalje pa so avtonomni zastopi kakor tudi država, dolžni skrbeti za pravično plačo delavcev, za stare in one-mogle delavce in njihove družine. Resolucije naj ne ostanejo le na papirju, ampak treba jih je proučevati in izvrševati. Ko pridemo tretjič skupaj, rekli bomo lahko: To smo že proučili in tudi po razmerah izvršili. (Ži-vahno odobravanje.)

V nadrobni razpravi se oglasi g. Sta-novnik iz Horjula, ki toplo priporoča županom, da skrbé za svoje občane in pospe-šujejo njihov blagor v pravem krščanskem duhu. G. Škrjanec iz Zagorja predlaga, naj se o resoluciji glasuje. G. Zupan iz Št. Petra nasvetuje, naj bi se zbor izrekel za slovensko trgovsko šolo, ki se snuje v Trstu. G. Benkovič iz Kamnika nasve-tuje, naj bi se v večjih okrajih omislila

vzorna gospodarstva, in pospešuje združe-vanje zemljišč. Predsednik omeni, da se vrše obravnave z državo gledé trgovske šole v Postojni. Resolucija je bila soglasno vspre-jeta.

G. Povše poroča o resoluciji gledé k metskoga vprašanja. Vlada sam je velel vladi, naj izdela načrt zakona za organizacijo kmetijskega stanú. Vlada je to storila, toda v državnem zboru so razni poslanci onemogočili ta prepotrebni zakon. Dalje je treba primerne varstvene carine za domače kmetijske pridelke, odpraviti znano vinsko klavzulo, omejiti prosti uvoz sadja in sočivja iz Italije, pospeševati izvoz do-mače živine, zabraniti ponarejanje živil in vina, omejevati živinsko kugo; država naj skrbi za izvoz poljedelskih pridelkov sploh, podpravi železnice, zniža tarife, odpravi re-fakcije, varuje naše kmetijstvo pred močno konkurenco Ogerske; država naj temeljito preustroji trgovino z žitom na borzi ter od-pravi spekulativni promet na obroke. Država naj olajša vojaški zakon, da bi kmetijski si-novi služili le po dve leti, edini sinovi pa bili oproščeni vojaške službe. Država naj tudi skrbi, da se primernim potom konver-tirajo in tekom let znižajo na kmečkih po-sestvih vknjiženi dolgovi, ter da se ustanove za kmetijski stan zavarovalnice za starost in bolezní. (Živahno odobravanje.)

G. župnik Bayer s Koroškega izraža željo, da se zboljša državni zakon gledé od-škodovanja za živinsko kugo obolele živine. Predsednik pojasni, da se bode to zgodilo. G. Podgorc izraža pomisleke gledé ob-veznega združništva. Predsednik Povše odgovarja, da se bodo zadruge morale ločiti po narodnosti. In to moramo ravno Slo-venci odločno zahtevati. Resolucija je bila brez ugovora vsprejeta. O resoluciji gledé zavarovanja poroča dr. Žitnik, ki pravi mej drugim: Dandanes delavski sta-novi, kmet, obrtnik in delavec, bijejo obupen boj za svoj obstanek, za svojo bodočnost. Obče znano in priznано je, da treba tem za državo in človeško družbo sploh velevažnim stanovom moralne in gmotne pomoči, da ne omagajo v krutem boju za vsakdanji kruh. Pomagati jim morata država in dežela, po-magati pa si morajo tudi sami s stanovsko organizacijo. Priporočajo se razna sredstva. Poleg varčnosti je gotovo zavaro-vanje eno najizdatnejših sredstev. Sicer tudi zavarovanje samo ne bode rešilo de-lavskih stanov, a olajšalo jim bode skrbi, umanjilo silo nevarnostij. Izkušnja uči, da si človek večkrat laglje pridobi imetje, nego si je ohrani in obvaruje proti raznim nevar-nostim, neugodam in hudobnosti ljudij. Člo-vek živi mirneje, ako ga podpira zavest, da je zavarovan za svoje imetje in življenje, zoper elementarne in druge neugode. V na-rodno-gospodarskem oziru je zavarovanje zoper ogenj, proti toči in živin-skim boleznim velike važnosti. Za-varovanje proti požarom naj bi bilo vzaj-emno, obvezno in javno. V ta namen bi bile najboljše deželne zavaroval-nice. Zavarovanje proti toči in živinskim boleznim naj bi prevzela država. Najdražji kapital pa je človeško zdravje, zato je tudi zavarovanje za življenje, za slučaj bolezni, in onemoglosti, za starost, za dote, užitka-rino itd., največjega pomena za nižje ljud-stvo: za kmeta, obrtnika, delavca in posla. S tem bi zavarovanci jako olajšali skrbi za bodočnost, olajšali pa tudi bremena svoji družini, občini in deželi. Poročevalec še po-jasni razna zavarovanja ter nasvetuje do-tično resolucijo.

G. Hladnik s Trebelnega nasvetuje dva dostavka, in sicer: 1. Dokler se ne osnuje deželna zavarovalnica proti požarom, pripo-roča se nova vzajemna zavarovalnica v Ljub-ljani. 2. Priporoča se tudi ustanovljena za-varovalnica za starost, dokler se v ta namen ne ustanovi deželni zavod.

Predsednik Povše omeni, da se že delajo v deželnem odboru priprave za de-želno zavarovalnico za starost. Resolucija je bila po načrtu vsprejeta, kakor tudi nasve-tovana dva dostavka.

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. septembra.

Vladna izjava glede bližnjih dr-žavnozbornih volitev. Sinočnja uradna

„Wiener Abendpost“ prinaša naslednje za-mivo pojasnilo glede roka za bližnje vo-litve. Piše namreč sledeče: Kakor znano, izide v smislu paragrafa 21. volilnega reda za državni zbor oklic glede volitev po na-ročilu notranjega ministra od provincijalnih deželnih vlad, ki določijo volitvene dneve za posamne skupine in kraje. Iz poročil raznih deželnih predsedstev je posneti, da so do-tične naredbe in oglasila deloma že go-tovi in objavljeni, deloma se to zgodi v najkrajšem času. Kar se tiče vprašanja, kako dolgo bodo trajale volitve in kdaj se vrše volitve v posamnih skupinah, je to-le omeniti: V letu 1897, ko je potekla legislativna doba koncem aprila, so se pri-čela pripravljavna dela že v novembru 1896 in so bila ta dela večinoma že dovršena pred razpustom državnega zbora 22. janu-varija 1897, tako da se je takoj po razpustu lahko razpoložilo volilne imenike in se pri-čelo z reševanjem reklamacij. Ostalo delo je bilo dovršeno v 66 dneh, a trebalo je skraj-nega napora. Drugače pa je s sedanjimi pri-pravami, ker je državni zbor razpuščen, predno je potekla doba mandatov. Z ozirom na to, posebno pa še z ozirom na ogromna dela pri političnih oblastvih in posamnih žu-panstvih za bližnje ljudsko štetje ter z ozi-rom na to, da so v decembru in januariju več dnij trajajoči katoliški in pravoslavni božični prazniki, se bo morala volitvena doba sedaj nekoliko podaljšati. Čas od 21. decembra do 3. januarija mora biti popolno prost, v Galiciji, Bukovini in Dalmaciji pa se ne morejo vršiti volitve v času od 6. do 13. ja-nuarija. Vse to je vplivalo na posamne na-čelnike deželnih vlad, da so določili volit-vene dneve v času od 3. do srede janua-rija. Izjemo dela le Nižja-Avstrija in Kranj-sko, kjer se vrše v splošni in kmečki sku-pini direktno volitve in se izvrše volitve že pred 21. decembrom. Iz Dal-macije, Galicije in Bukovine pa v tem oziru še ni nikakih poročil. Komunikacije in kli-matične ovire, meni vlada, letos ne bodo imele nikakega vpliva na volitveno dobo, kakor se je to dogajalo v januariju, febru-variju in marcu leta 1897. S tem misli vlada, da zimske nepravilnosti ne bodo ovirale volitev.

Volitno gibanje v Avstriji se prav za prav prične še le po vladnem razpisu državnozbornih volitev, vendar so pa že skoro vse stranke pričele s potrebnimi pri-pravami. Najbolj delavni med vsemi so du-najski krščanski socialci. Vodstvo dunaj-skega krščanskega socialnega delavstva je prvo objavilo svoj volilni oklic. V tem oklicu se poziva krščansko-socijalno delavstvo cele Avstrije, naj se takoj sestanejo posamne or-ganizacije posamnih volilnih okrajev pete skupine, kjer naj se dogovore glede kandi-datov in poskrbe za vse potrebne predpri-prave. — K posvetom so se sošli dalje tudi že zastopniki raznih čeških strank, pa tudi nemški levičarski odbori so že pričeli z delom.

Ruski car za mir. Na mirovni kon-ferenci v Hagu zastopane velesile so šele sedaj definitivno rešile in podpisale neznatno število dogovorov in pogodb, ki pa imajo seveda le od daleč nekoliko pomena za splošni evropski mir, ki ga je predlagal ruski car, in o katerem se je razgovarjalo na tej mirovni konferenci. Srečno dovršitev velikega (!) dela so posamne vlade nazna-nile carju v posebni brzogovki. Nato pa je odgovoril ruski car inozemskemu zunanjemu ministru Beaufortu s posebnim pismom, v katerem pravi tudi sledeče: Bog daj, da slu-žijo dela, ki so se jih člani konference ude-leževali tako živahno, kot podlaga za usta-novitvev splošnega, popolnega miru, cilja vsake krščanske civilizacije. — Lepe besede ostanejo seveda zopet le samo na papirju in se sicer nihče ne bo oziral na njih pomen.

Dogodki v Srbiji. Odkar se je kralj Aleksander zaročil z Drago Mašin, se mno-že v Belemgradu dogodki, ki morejo mej srb-skim narodom, posebno pa v zunanjem svetu kaj malo povzdigniti ugled srbske dinastije. Že razpor mej očetom in sinom ni uplival posebno blažilno na domače razmere, toda ker je narod le predobro poznal Milana, je Aleksander kmalu izvršil svojo nalogo. Toda sedaj se je pa pričel boj mej sinom in ma-terjo in sicer po poročilu uradnega lista

samo radi neke dopisnice. Kraljica Natali-je na dopisnici svojemu bivšemu dvornemu maršalu naznanila svojo žalost nad neljubo jej izbiri njenega sina. In sedaj piše o tem dogodku srbski uradni list (!) in napoveduje proti materi in očetu jednake korake, kakor proti vsakemu izdajici ali uporniku. Objed-nem so dobila oblastva tajen nalog, da Mi-lana in Natalije ne smejo več pustiti čez deželno mejo. — Drugi dogodek, ki ni nič manj presenetil srbskega naroda, je pa na-znanilo v uradnem listu, da sta kralj in kralj-ica opustila za sedaj potovanje po deželi, ker v kratkem pričakujejo prvorojenca in to še le po dobrem mesecu, odkar se je vršila poroka. Narodu so se sedaj odprle oči, da poroke, ki se je morala tako naglo izvršiti, ni toliko narekovalo srce, kolikor pred vsem moralna dolžnost.

Cerkveni letopis.

Tretja škofijska sinoda lavantska. (V)

Mariabor, 7. sep.

Ker vem, da Vam bo za časa »II. ka-tol. shoda« trda šla za prostor v Vašem cenjenem listu, Vam danes le bolj na kratko pišem o raznih sejah in o lepih nago-vorih pri naši sinodi. O sijajnem sklepu njenem, dne 7. t. m. ste itak že poročali, kakor o njenem slovesnem pričetku v po-nedeljek dne 8. septembra.

Po cerkvenih propisih ima škofijska si-noda navadno po tri »javne seje«, zadostu-jeta tudi po dve, da celo po ena, vsekako pa mora ta »sessio publica« biti tudi slo-vesna (solemnis). Poleg teh javnih sej so vselej tudi »splošne seje«, (congregationes generales) in »odborove seje« (congreg. par-ticulares), običajne. Njih število se ravna po množini predloženega gradiva ter ni omejeno.

Me vprašam, od kod pa dobivajo čve-teri odseki ali komisije — toliko jih je pred-pisanih — gradivo za svoja posvetovanja. Da so jih p. n. gg. načelniki že v prvi splošni seji bili napisane dobili iz škofovih rok, sem vže zadnjič poročal, a če želiš ve-deti, od kod da so jih dobili naš premilost-ljivi knez in škof Mihael, Ti pa tudi lahko povem. Vedi, da vže lansko spomlad so bili svoji č. duhovščini naročili, naj se na pa-stirskih shodih posvetuje o predmetih, o katerih bi bilo najpotrebnejše se raz-govarjati na III. škofijski sinodi. Stavilo se jim je bilo toliko predlogov, da bi jih tri sinode tudi ne zmagale, ako bi o vseh razpravljale.

Izmed teh nasvetovanih predmetov so izbrali prevzvišeni naš nadpastir one, ki so se jim zdeli najnujnejši in času najprimernejši, potem so jim pa dodali še nekoliko takih vprašanj, o katerih se jim je zdelo ko-ristno, slišati mnenje vse zbrane č. duhov-ščine. Na nekatera takšna vprašanja so že škof sami blagovolili sestaviti primerni od-govor, za druge so bili odbrali spretnih po-ročevalcev, ki so takih odgovorov, konsti-tucije imenovanih, bili napisali. Nekateri iz-med njih so bili res krasno sestavljeni, vkljub temu so potem prevzvišeni vladika hoteli slišati še mnenja raznih komisij, po-tem pa tudi ona v splošni seji zbrane č. duhovščine, predno so te razprave razglasili za sinodalne določbe ali konstitucije.

Takih vprašanj, o katerih se je na tej sinodi razpravljalo, je bilo vseh skupaj nad 40. Vsa ta vprašanja so se razvrstila na štiri naslove (titulos) in so se izročila načelni-kom štirih komisij, ki so obravnavale:

I. De fide et doctrina, (načelnik gospod stolni dekan Herg);

II. De cultu divino, (načelnik g. dr. Kri-žanič);

III. De clericorum vita deque eorum progressu ac profectu in via Domini, (načel-nik g. opat Ogradi);

IV. De regimine ecclesiastico (načelnik gospod prošt Fleck).

Ti gospodje načelniki so zbirali svoje svetovalece (consultores), poročevalce (refe-rentes) in aktuvarije ali notarje v seje, so se ž njimi posvetovali o izročilih jim predlo-gih ter so o odborovih sklepih sestavljali zapisnike, ki so se izročevali prem. knezu in škofu v blagohotno uvaževanje.

V splošnih sejah so se potem preberali tako pretreseni predlogi, o katerih se je po-tem vršila slobodna razprava. Vsakemu si-nodalcu je bilo dovoljeno — v kateremsi-koli bodi jeziku — izreči svoje mnenje o stavljenih predlogih, jim še kaj dostaviti ali

odvzeti, sploh kaj popraviti. Razgovori bili so včasih prav živahni, a vedno dostojni, poučljivi in sv. kraju popolnoma primerni.

Tako preresetani in vsestranski pojašnjevi predlogi so se potem v tretji in zadnji javni seji slovesno razglasili kot sklepi te sinode, ki pa bodo svojo moč dosegli šele takrat, ko bodo že tiskani izšli na svetlo.

Ne sme se namreč pozabiti, da škofijska sinoda ima sicer pravico, nasvete staviti, želje izražati, predloge podpirati ali tudi spreminjati, da pa vsa postavodajna oblast počiva le v rokah premilostljivega nadpastirja, ki je le Bogu in sv. apostolskemu stolu dolžan odgovor dajati za svoje naredbe in ukaze. Ne reci, potem so pa sinode odveč, če ne morejo nič sklepati! Prijatelj, ti se motiš! Meniš li, da najdeš katoliškega škofa, ki bo naročil svojim škofljanom nekaj, kar bi vsa na sinodi zbrana duhovščina spoznala za obče škodljivo, ali da bi prepovedal, kar bi vsa č. duhovščina priporočila kot obče poljubno.

V tem ravno tiči vsa važnost škofijskih amod, da škofje slišijo mnenje svoje č. duhovščine, da jo na sinodi navdušujejo za vztrajnejše delovanje v vinogradu Gospodovem, da ji bolj živo kažejo nevarnosti, katerih se ji je izogibati, pa tudi pripomočke, katerih se ji je posluževati, da vsi, duhovščina kakor verniki, napredujejo na potu vzveličanja. Živa beseda ti namreč vse globeke seže v srce in več premore, kakor še tako lepo pisani ukazi.

Moč žive besede bi bil ti videl, da bi bil navzoč pri splošnih zborih, posebno pa pri javnih sejah. Kako prepomenljive so predpisane molitve, ki se pri teh shodih opravljajo. Sv. Duh Ti očitno razliva svoje darove na one, ki so v njegovem imenu »specialiter aggregati«. Kako bi si tudi drugače mogel razložiti toliko blagodejno soglasje pri toliko različnih glavah, pri toliko različnih značajih!

Pri tej naši tretji sinodi smo imeli zopet po tri javne seje, kakor pri prvi in pri drugi sinodi; zraven teh sej pa tudi zopet po pet splošnih zborov ali kongregacij, ki so se vselej z molitvami pričenjale in z molitvami končavale.

Pri treh splošnih sejah so imeli preč. g. prelat Hribovšek še prekrasne meditacije o vzvišeni osebi Kristusa, Boga človeka, kateremu je bila ta III. sinoda od konca do kraja prav posebno posvečena.

Naš premilostljivi knez in škof so pa pri prvi javni seji v vznešeni latinski besedi mojstersko naslikali vzor mašnika, ki je, kakor se spodobi, poln duha Kristusovega. Vsebinsko čudovito vzorno lepega govora vam pošljem pri prvi priložnosti nadrobno popisano. Le škoda, da čas in okoliščine niso pripuščale, da bi bila naša sinoda obiskala kapelo Sv. Križa na škofovem letovišču Bitjawa (Windenu), za kateri slučaj je bil, kakor se nam pravi, pripravljen poseben nagovor v slavo sv. križa. Namesto tega izleta so pa bili prevzvišeni naš vladika vse gg. sinodalce povabili v svojo rezidenco, da so se vsaj eno uro kakor dober hišni oče pomudili med njimi kot svojimi dragimi gosti. To so Ti bili nad vse prijetni trenutki, gledati blizu vse p. n. gg. kanonike, župnike, provizorje in redovne predstojnike naše obširne škofije zbrane okoli škofove mize! V resnici prava agape ali »Božja večerja«, kakor so jih Slovenci kedaj radi prirejali.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. septembra.

Odlični gostje. Presvetli knezoškof lavantinski dr. Mihael Napotnik je došel včeraj ob 1. uri v Ljubljano, prevzorni kardinal dr. Jakob Missia pa ob polnoči. Danes straži pred škofijsko palačo častna vojaška straža, ki pristojno knezonadškofu goriškemu kot kardinalu.

Bakljada „Slovenske krščanske socijalne zveze.“ „Slov. krščansko-socijalna zveza“ je včeraj na posebno slovesen način proslavila 70-letnico Njegovega Veličanstva cesarja. Velikanske množice krščanskega ljudstva pomikale so se zvečer po ljubljanskih ulicah v svitu nad 400 lampijonov in bakelj. Društva so se okolu pol 9. ure uvrstila na vrtu starega strelišča ter korakala po Poljanski cesti čez sv. Petra most,

sv. Petra cesti, Marijinem trgu, cesarja Franca Jožefa cesti, po Bleiweisovi cesti pred palačo deželnega predsednika. Navzočih je bilo 157 društev deloma korporativno deloma po svojih zastopnikih. Na čelu spreveda korakali so šmarijski ognjegasci z zastavo in bakljami. V lepem številu vrstili so se potem krščanskosocijalni železničarji v uniformi in s cesarsko zastavo. Sledila je na to impozantna vrsta ljubljanskih članov „Slovenske kršč.-soc. zveze“, zastopnikov in zastopnic večškega delavstva, rudarske organizacije v uniformi, Domžalcev, ki so nastopili v belih slamnikih, Gorenjci v narodni noši, močen zbor pevcev „Katoliškega rokodelskega društva“ z zastavo, gasilci iz Leš, Mošenj, Dobrove, Polhovega gradca in raznih drugih krajev. Za temi skupinami korakala je novomeška godba in vilo se je 24 praporov krščanskosocijalnih društev, za njimi pa neštevilna množica udeležencev katoliškega shoda. Mnogi udeleženci so imeli bele nageljne, katere so jim poklonile krščanskosocijalne delavke. Ob gromovitih „Živio“ klicih ustavil se je sprevod na Bleiweisovi cesti pred palačo deželnega predsedstva. Godba je zasvirala cesarsko pesem, pevci so z njo zapeli, a ljudstvo se je odkrilo, zastave pa so se globoko priklonile. Podpredsednik „Slovenske krščanske socijalne zveze“ g. Ivan Kregar poklonil se je g. dež. predsedniku ter mu izročil izraze udanosti Njegovemu Veličanstvu imenom organizovanih slov. krščanskih delavskih slojev. Velikanske množice klicale so navdušeno „Slava!“ cesarju, sem ter tje pa se je začul kak posamen klic „Živio Tavčar!“ ki je pa moral skoro utihniti. Na gradu zaplattel je kres in svetle rakete so švigale v temno noč. Sprevod je ob zvokih „Naprej zastave slave!“ odkorakal po Rimski cesti, Emonski cesti, Zoizovi cesti, čez sv. Jakoba most, po Mestnem trgu pred škofijo, kjer so krščanski socijalci priredili ovacijo knezoškofu. „Slov. Narod“ je pred dnevi pisal, da bi bila kaka ovacija v Ljubljani nemogoča. Včeraj je liberalstvo videlo, da krščanske zavesti ni z grožnjami, ni z najetimi barabami ni mogoče zatreti. Od strani naprednjakov bilo je včeraj vse aranžirano, da bi prišlo do kakih demonstracij. Ubogali so jih samo tisti, ki so bili najeti in za to plačani. Kakih 50 barabic, liberalnih pisarjev in nekaj magistratovcev se je skrivalo za bakljado po temi, ter sem ter tje zapiskalo v darovane jim piščalke. Vsak tak poskus kaliti slavje, udušili so bučni „Živio!“ klici krščanskih mož. Mej kričači se je gibal in upil Luka Jelenc. Z zadoščenjem konstatiramo, da se narodno-naprednim poskusom kaliti mirni pridružilo ljubljansko meščanstvo. — Naše množice so napram provokacijam ohranile čudovito mirnost. Pokazale so svojo zavednost, pokazale svojo organizacijo. Ta treznost, izborna disciplina ob velikanski udeležbi dala je našim množicam izborno spričalo in imponirala je tudi liberalnemu meščanstvu. Poskus narodnih naprednjakov s provokacijami potom nedoraslih fantičkov, ki so semterje žvrgoleli „Živio Tavcar!“ pripraviti naše množice do razburjenja in tako do velikih izgredov, se je izjalovil. Naše množice so včeraj videle, koga ima dr. Tavčar še za sabo. Takim pobalinom se naše kmetiško ljudstvo ne bo pustilo terorizovati, take „svobode“, katero so včeraj kazale ljubljanske barabe, naše ljudstvo ne mara. Slovenski liberalci bi s takimi prijatelji morda dosegli vspeh mej celjsko nemško „kulturo“, mej nami ga ne bodo. Pred knezoškofijsko palačo je krščanska množica burno pozdravljala knezoškofa, ki je množici zaklical: „Ne udajmo se!“ Pevci „Katoliškega rokodelskega društva“ so pod vodstvom skladatelja g. učitelja Sachsa pozdravili knezoškofa s pesmimi: „Pozdrav!“, „Domovina“ in „Svoji k svojim!“ novomeška godba pa z dvema kompozicijama. Navdušenje je bilo velikansko. Društva so nato odkorakala na staro strelišče. Ker od liberalcev najeti pobalini niso dosegli mej bakljado vspeha, šli so pred stanovanje svojega vzornika dr. Tavčarja, kjer so bili sami mej seboj ter so se skrili v njegovo vežo. Pozneje so pobalini šli obiskat Hribarjevo hišo. Bakljada je naredila mogočen vtis ter je pokazala, s koliko vnemo se

oklepajo slovenski delavski stanovi starega našega gesla: „Vse za vero, dom, cesarja.“

Ribničane in druge dolenjske udeležence je pripeljal včeraj popoldne posebni vlak z novomeško godbo. Kmalu na to pripeljali so se Gorenjci, katere so Dolenjci počakali z godbo. Na kolodvoru je vse vsprejela »slovenska krščansko socijalna zveza« z zastavo. K vsprejemu se je zbralo na stotine ljudstva, ki je z njimi skupaj korakalo po mestu na zborovališče. — Bil je to veličasten prizor, ki je moral celo »Narodovce« prepričati, da nam ni bilo treba iskati ženic na češpljevem semnju, naj se udeležijo katoliškega shoda, ker imamo vrlih slovenskih katoliških mož, ki se ne strašijo ne truda, ne troškov, da na slovesen način pokažejo svoje katoliško prepričanje.

Osebnost. Deželni predsednik excelenca baron Hein se je danes odpeljal na Dunaj.

Pojasnilo. Včeraj naznanjenih 21 strellov z ljubljanskega Gradu ni bilo, ker je odbor „Zveze“ zvedel, da ni mogoče vse občinstvo o streljih pravočasno obvestiti.

Presvetli cesar se pripelje v Gorico dne 29. t. m. ob 9. uri dopoldne. Na kolodvoru bode slovesen vsprejem. Cesar se na to odpelje skozi slavalok do ulice svete Klare, kjer bodo pozdravile vladarja dame iz mesta in dežele. Potem se cesar udeleži slovesnosti v cerkvi sv. Ignacija. V poslopju okrajnega glavarstva se cesarju poklonijo deželni odbor in župani ter mu izročijo zlato spominsko svetinjo. Popoldne ob 1/4. uri se cesar popelje na stolni trg, kjer bodo vzdali spominsko ploščo v deželnozbornsko palačo. Na to cesar obišče razne zavode, zvečer je serenada. Drugi dan cesar obišče deželni muzej, vojaško bolnico, sadno razstavo in, kakor se govori, grob svojega vzgojitelja grofa Coroninija v Št. Petru.

Posvečenje oltarja. Prihodnji petek bode presvetli knez in škof v cerkvi deželne bolnice v Ljubljani posvetil oltar svetega Križa.

Volitve za državni zbor se vrše glasom izjave v uradni »Wien. Abendpost« v mesecih novembru in decembru ter bodo na Kranjskem završene do 21. decembra. V kmečki in splošni skupini se vrše na Kranjskem in Nižje-Avstrijskem prvič direktno, to je brez volilnih mož, kakor so se dosedaj vršile v skupini veleposestva in mest in trgov.

Iz Ljutomera smo danes prejeli drugi daljši popis Slomškovke slavnosti. Zaradi pomanjkanja prostora objavimo ga v prihodnji številki. Slavnost je bila veličastna.

Na Cvenu se je v ponedeljek vršila jesenska konjska dirka, katere so se udeležili poleg nebrojne množice tudi Sokoli. Več o dirki pozneje.

Ljubljanske novice. Aretovanih je bilo pri sinočnji bakljadi vsled žvižganja in drugih „napredno-narodnih“ uljudnostij pet ljudi. — V neki tukajšnji kavarni je bil aretovan znani ljubljanski razgrajac Orehek, ker je pretil navzočim s palico.

Iz Trsta se nam piše: V italijanskih krogih, kakor čujemo, niso zadovoljni, da so naši Slovenci iz Trsta in okolice romali na Brezje. Boli jih, ker se naše ljudstvo, osobito naše žensstvo odteguje italijanskemu vplivu, da se zbira in druži pod versko-narodno zastavo, da čita slovenske knjige, poje in zahteva slovensko petje itd. Toda na vse nasprotne opazke odgovarjamo kratko: Boljše malo dobro, nego veliko zlo.

V tukajšnje deželno bolnico je bilo vsprejetih m. m. 330 moških in 295 žen., torej skupno 625 bolnikov. S preostalimi iz meseca julija se je zdravilo 971 bolnih. Ozdravljenih je bilo 348, zboljanih 175, neozdravljenih so odpustili ali pa premestili so 73 bolnikov, umrlo jih je 35. Koncem avgusta je ostalo v bolnici 340 oseb.

Ogenj. V ponedeljek zvečer je na Dol. vrhu pri Št. Petru na Dolenjskem enemu posestniku pogorelo vse imetje; škode je do 12.000 kron.

Kavarna v Vodmatu. Na našo dotično notico v predzadnji številki smo dobili pojasnilo, da se fantje niso stopili v kavarno in tudi ne pred kavarno, ampak na ulici.

Lep dokaz liberalne olike je podal včeraj neki podkupljen pobalin, ki je na Vodnikovem trgu vrgel na sprevod steklenico črnila, a ni z njim nikogar zadel.

* * *

Tirolski misijonar žrtva Kitajcev. „N. Tir. Stimmen“ poročajo, da je bil v Puoly, v južnem Šantungu umorjen misijonar P. Freinademetz, ki je kot duhovnik brik-senske škofije l. 1878 vstopil v misijonsko družbo.

4000 hiš porušenih. Nepopisna nesreča je zadela v noči od minule nedelje na ponedeljek prebivalstvo mesta Galveston v severoameriški državi Texas in bližnjo okolico. Vihar, kakoršnega ne pomnijo ljudje, je porušil 4000 hiš, pod razvalinami je ponesrečenih do 3000 oseb. Ob morskem obrežju je razdejano vse, razbile so se tudi vse manjše ladije. Mesto Alvin, ki leži kakih 200 milj severno od Galvestona, je po poročilih iz Houstona popolno porušeno. Skupno škodo so cenili dosedaj na 10 milijonov dolarjev, a bo bržkone mnogo večja.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 12. septembra. „Linzer Volksblatt“ piše: Ako se pri novih volitvah stranke ne izjavijo proti vsaki obstrukciji, potem razpust drž. zbora nima nobenega pomena, in parlament je nehal biti.

Dunaj, 12. septembra. Bivši poslanec Funke sklicuje načelnike levičarskih klubov k posvetovanju na Dunaj, ki se vrši 18. septembra.

Saragossa, 12. septembra. Policija zasleduje več anarhistov, o katerih se sodi, da jim je poverjena kaka anarhiška misija.

London, 12. sept. Parlament bode razpuščen, nove volitve v oktobru.

Newyork, 12. septembra. „World“ poroča, da je bilo v državi Texas povodom zadnjega viharja ponesrečenih tri do deset tisoč oseb. V Galvestonu so se pojavile vsled tega razne bolezni, razni elementi so pa porabili to priliko za ropanja. Vojaštvo je dobilo nalog, da ohrani mir.

London, 12. sept. Iz Pietermaritzburga poročajo 9. t. m.: Južno od postaje Klipriver so Buri razdrli železniški most in zajeli ponoči železniški vlak.

Pretorija, 12. sept. Polkovnik Baden-Powell je imenovan načelnikom policije v Transvalu.

Vojska na Kitajskem.

London, 12. septembra. Reuterjev urad poroča iz Shanghaja 8. t. m.: Ameriški generalni konzul Goodlow je izvedel iz zanesljivega vira, da je bilo povodom zadnjih nemirov umorjenih 56 misijonarjev, mej temi 34 angleških, 22 ameriških. Glasom nekega nadaljnega poročila je bilo umorjenih še 37 misijonarjev. Angležev je bilo umorjenih 109, Amerikanov 61. Števila ubitih in ranjenih katoličanov ni bilo mogoče konstatovati, sodi se pa, da je umorjenih več francoskih duhovnikov in usmiljenih sestra.

London, 12. septembra. Iz Shanghaja se poroča, da je zbranih 60.000 Kitajcev, da branijo deželo; 47.000 jih je mednarodna armada razpršila mej Tientsinom in Pekinom; 6000 se jih zbira v varstvo cesarice. 7000 jih je pod vodstvom Činga. Rusi zbirajo v Pekinu toliko armado, da ni misliti, da zapuste mesto. S svojo armado prekašajo vse druge države. Li-Hung-Čang se je 10. septembra na ruski ladiji odpeljal proti severu.

London, 12. septembra. „Times“ poročajo iz Shanghaja 8. t. m.: Iz zanesljivega vira javljajo: Kitajski poslanik v Petrogradu je brzojavil Li-Hung-Čangu, da se v smislu sklepa ruske vlade umaknejo tuje čete le tedaj iz Pekina, ako kitajska vlada zagotovi, da se dvor takoj vrne v Pekin. V drugi brzojavki prosi poslanik Li-Hung-Čanga,

Izdajatelj: **Dr. Ivan Janežič**. Odgovorni urednik: **Ivan Rakevec**. Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.